

KLIMAATPLAN

SAMEN MET U ZET
SINT-LAMBRECHTS-
WOLUWE ZICH IN VOOR
HET KLIMAAT!

SINT-LAMBRECHTS-WOLUWE

INHOUD

Editoriaal p. 3

Van het Handvest voor duurzame ontwikkeling tot het Klimaatplan p. 5

Ongeveer 350 acties verdeeld over 12 verschillende thema's: p. 8

 1/ Een gemeente die het voorbeeld geeft en iedereen betreft
#bestuur #transversaliteit p. 9

 2/ Een gemeente die lokale actoren, meer bepaald jongeren, betreft bij haar acties
#bewustmaking #jeugd #partnerschappen p. 10

 3/ Een gemeente die haar gebouwen renoveert en burgers helpt hun energiefacturen te verlagen
#gebouwen #energie p. 12

 4/ Een gemeente die investeert in gedeelde mobiliteit, met respect voor alle weggebruikers
#mobiliteit #transport p. 14

 5/ Een gemeente die de rijkdom van haar natuurlijke erfgoed onder de aandacht brengt en haar biodiversiteit beschermt
#openbare ruimte #biodiversiteit p. 18

 6/ Een gemeente die haar strijd tegen overstromingen en droogte voortzet
#waterbeheer p. 20

 7/ Een gemeente die een duurzame economische transitie bevordert
#economie p. 22

 8/ Een gemeente die voedselverspilling tegengaat en gezonde voeding aanbiedt in haar kinderdagverblijven en scholen
#duurzamevoeding p. 24

 9/ Een gemeente die de circulaire economie ontwikkelt
#circulairegoedereneninkopen p. 26

 10/ Een gemeente die zich inzet voor een aanpak rond "duurzame IT"
#duurzamelT p. 27

 11/ Een gemeente die klimaatkwesties opneemt in haar vrijetijdsaanbod
#kunst #sport #cultuur p. 29

 12/ Een gemeente die zorgt voor de gezondheid van haar meest kwetsbare bevolkingsgroepen, de sociale cohesie en het beheer van extreme weersomstandigheden
#gezondheid #preventie #veerkracht p. 30

Het Klimaatplan in één oogopslag p. 16

Editie van 2 juli 2024

Vind ons terug op www.woluwe1200.be, Twitter, Facebook en Instagram

EDITORIAAL

Een voorbeeldige en vooruitstrevende gemeente in de strijd tegen de klimaatverandering

In een wereld die wordt geconfronteerd met ongekeende milieu-uitdagingen, vormt de unanieme goedkeuring van het Klimaatplan door de leden van de Gemeenteraad op 22 januari 2024 een nieuwe mijlpaal in het proces dat enkele jaren geleden werd opgestart door het College van burgemeester en schepenen en het gemeentebestuur om de uitstoot van broeikasgassen (BKG)¹ op het gemeentelijk grondgebied te verminderen.

In 2008 begon het College van Sint-Lambrechts-Woluwe na te denken over hoe we een duurzamere gemeente kunnen bouwen die zich bewust is van de klimaatproblematiek door het Plan voor lokale actie voor het gebruik van energie (PLAGE) aan te nemen. Sinds 2019 is dat plan verplicht voor het hele Brusselse grondgebied. In 2012 heeft de gemeente ook haar "Agenda 21"-actieplan aangenomen, dat erop gericht is om de uitdagingen van duurzame ontwikkeling op lokaal niveau aan te gaan.

Dankzij haar acties is het gemeentebestuur erin geslaagd om haar directe BKG-emissies sinds 2005 met meer dan 40% te verminderen (zie p. 5), wat een snellere vermindering is dan die gemeten voor het hele Brusselse grondgebied.

Vandaag willen we de Europese doelstellingen halen door de BKG-emissies op het gemeentelijk grondgebied tegen 2030 met 47% te verminderen ten opzichte van 2005, en tegen 2050 koolstofneutraal te zijn.

Om die doelstellingen te bereiken, leggen we u dit Klimaatplan voor. Het plan bevat ongeveer 350 concrete acties die door iedereen samen moeten worden uitgevoerd: gemeentebestuur, inwoners, handelaars, openbare instellingen en bedrijven.

Laten we samen de klimaatuitdaging aangaan!

Olivier Maingain • De Burgemeester
Gregory Matgen • De Schepenen voor Leefmilieu

¹ Een broeikasgas (BKG) is een gas in de atmosfeer dat een deel van de warmte van de zonnestralen vasthoudt. BKG zijn afkomstig van natuurlijke bronnen en/of menselijke activiteiten. Dankzij BKG die van nature in de atmosfeer aanwezig zijn, absorbeert de aarde een deel van de energie die ze van de zon ontvangt. De rest wordt teruggestuurd naar de ruimte. Dit natuurlijke fenomeen, bekend als het broeikaseffect, maakt het leven op aarde mogelijk. Deze gassen spelen dus een belangrijke rol bij het regelen van het klimaat. De toename van de concentratie BKG in de atmosfeer als gevolg van menselijke activiteiten leidt echter tot een stijging van de temperatuur aan het aardoppervlak, waardoor het klimaat verandert en extreme weersomstandigheden (droogte, overstromingen, enz.) vaker voorkomen.

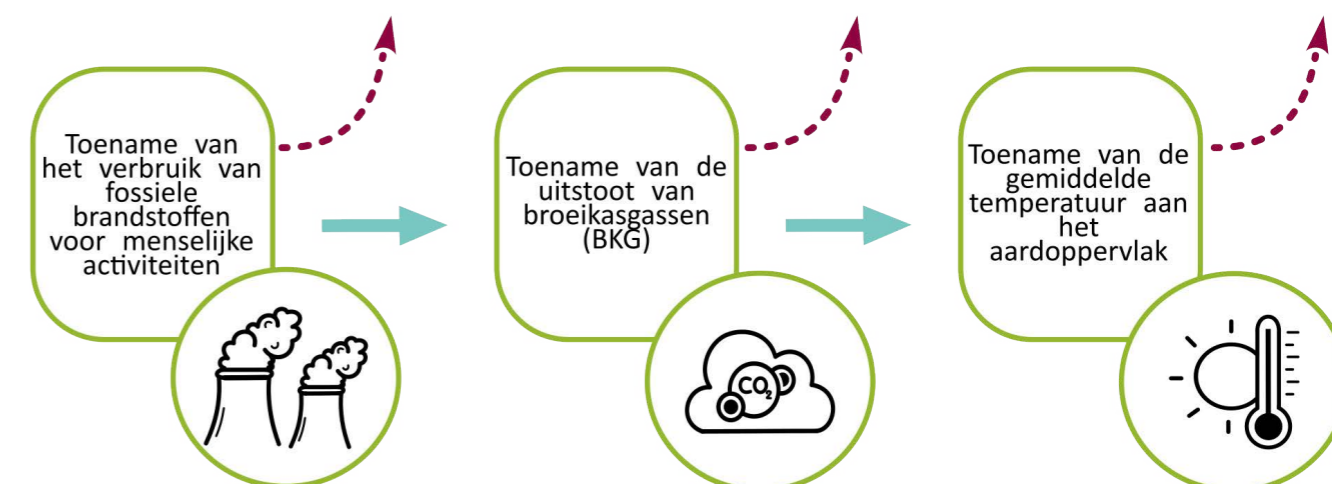
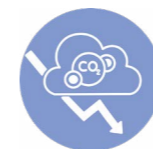

VAN HET HANDVEST VOOR DUURZAME ONTWIKKELING TOT HET KLIMAATPLAN

Sint-Lambrechts-Woluwe zet zich al lang in voor de strijd tegen de klimaatverandering. In 2008 activeerde de gemeente het Plan voor lokale actie voor het gebruik van energie (PLAGE) om het energieverbruik van haar gebouwen aanzienlijk te verminderen. Op die manier startte ze een proces om de uitstoot van broeikasgassen (BKG) te verminderen. Als gevolg daarvan is de gemeente erin geslaagd om haar gasverbruik met 50% en haar elektriciteitsverbruik met 30% te verminderen, terwijl ze investeert in hernieuwbare energiebronnen.

Na de lancering van haar "Agenda 21"-actieplan ten voordele van duurzame ontwikkeling in 2012, keurde ze in 2020 haar **Handvest voor duurzame ontwikkeling** goed, **dat een nieuwe mijlpaal in haar engagement vormde** en werd opgesteld op basis van een participatief proces. Bijna 500 individuen en groepen namen deel aan deze burgerraadpleging, die tot doel heeft hun mening te geven over de prioritaire milieuacties die de komende jaren moeten worden uitgevoerd. Het Handvest voor duurzame ontwikkeling bevat 24 milieuprioriteiten die zijn verdeeld over 3 hoofdthema's: de strijd tegen de klimaatverandering en de bescherming van de atmosfeer, het behoud van de biodiversiteit en de natuurlijke hulpbronnen, en de ondersteuning van een ontwikkelingsdynamiek op basis van verantwoorde productie- en consumptiepatronen.

In het verlengde van dit Handvest nam de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe in hetzelfde jaar deel aan het "Klimaatactieprogramma" van Leefmilieu Brussel. Het College van burgemeester en schepenen verbond zich ertoe een **actieplan op te stellen om de directe en indirecte BKG-emissies in Sint-Lambrechts-Woluwe tegen 2050 te verminderen. Dit is het Klimaatplan, dat ongeveer 350 mitigatie- of adaptatieacties omvat die zijn verdeeld over 12 verschillende thema's.** Voor elk van deze thema's, die we op de volgende pagina's beschrijven, geven we aan of het om **mitigatie-** of **adaptatieacties** gaat.

Het Klimaatplan omvat ongeveer 350 acties die zijn verdeeld over twee luiken:

- Het eerste luik omvat **mitigatieacties die gericht zijn op het verminderen van de BKG-emissies** van het gemeentebestuur (gemeentegebouwen) en het grondgebied (gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe). Deze acties vinden plaats op korte, middellange en lange termijn en werken in op de oorzaak van de klimaatverandering.
- - Het tweede luik omvat **adaptatieacties om zich aan te passen aan de gevolgen van de klimaatverandering** zodat de inwoners zoveel mogelijk worden beschermd tegen de onvermijdelijke effecten van de klimaatverandering (hittegolven, droogteperiodes, overstromingen, ineenstorting van de biodiversiteit, gevolgen voor onze gezondheid). Deze acties werken in op de **gevolgen van de klimaatverandering**.

Becijferde doelstellingen van het Klimaatplan

Het Klimaatplan van Sint-Lambrechts-Woluwe is een **referentie-instrument** voor het gemeentelijk beleid dat de komende jaren zal worden uitgevoerd. Het bevat doelstellingen op korte, middellange en lange termijn **om de BKG-emissies van het gemeentebestuur en de lokale actoren te verminderen**.

BKG-emissies van het gemeentebestuur

Tegen 2030 Vermindering van 55% van de directe emissies ten opzichte van 2005

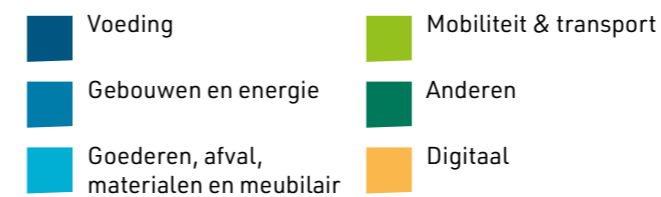
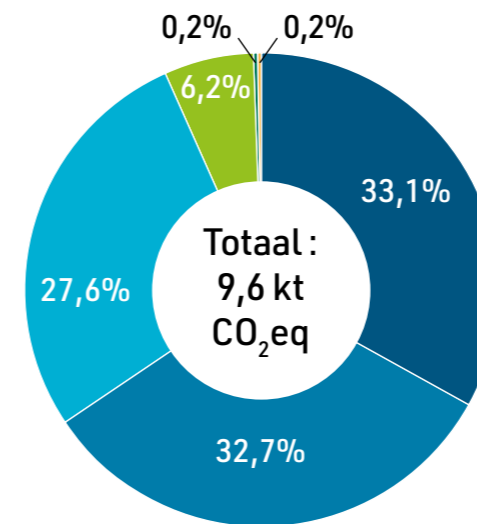
Tegen 2050 Vermindering van 80% van de indirecte emissies ten opzichte van 2021
Koolstofneutraliteit bereiken (directe emissies)

BKG-emissies van lokale burgers, organisaties en bedrijven op het grondgebied

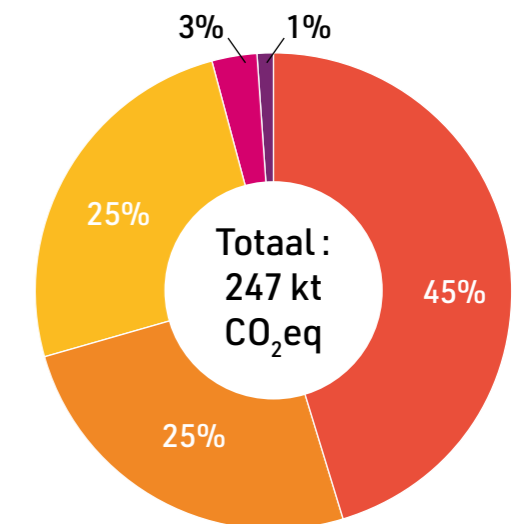
Vermindering van 47% van de directe emissies ten opzichte van 2005

Koolstofneutraliteit bereiken (directe emissies)

Verdeling van de directe en indirecte BKG-emissies van het gemeentebestuur per sector voor 2021

Verdeling van de directe BKG-emissies van het grondgebied per sector voor 2005

Wat is het verschil tussen directe en indirecte BKG-emissies?

Onrechtstreeks BKG

Als we onze koolstofvoetafdruk (hoeveelheid broeikasgassen - BKG - die we uitstoten) berekenen, zien we dat een groot deel van deze uitstoot niet rechtstreeks afkomstig is van onze activiteiten.

Laten we een voorbeeld nemen: het kopen van een T-shirt. Het kopen van een T-shirt zelf veroorzaakt geen BKG-emissies. De productie en het transport naar de winkel echter wel. Dit staat bekend als indirecte BKG-emissies. Dus als we een T-shirt kopen, stoten we indirect BKG uit.

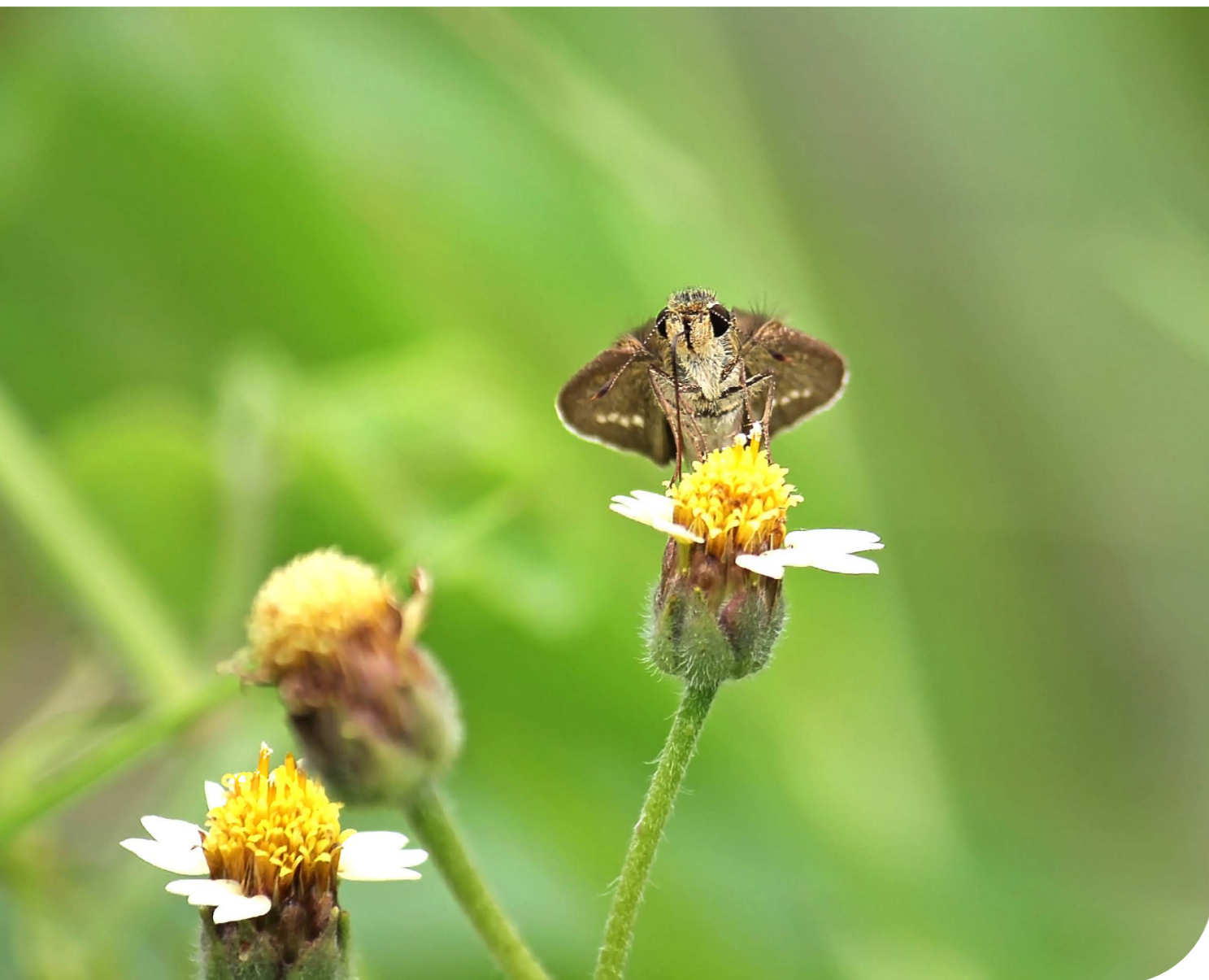
Rechtstreeks BKG

Directe emissies zijn emissies die worden veroorzaakt door menselijke activiteiten op het grondgebied. De directe emissies van het gemeentebestuur zijn bijvoorbeeld te wijten aan de verwarming, het energieverbruik in zijn gebouwen en het gebruik van zijn wagenpark. Ze stoot echter ook onrechtstreeks BKG uit bij de verwerking van afval, de productie van voedingsmiddelen, de bouw van computers voor het gemeentepersoneel, enz.

350 ACTIES VERDEELD OVER 12 VERSCHILLENDE THEMA'S

Het Klimaatplan omvat ongeveer 350 concrete acties om de uitstoot van broeikasgassen (BKG) te verminderen, zodat we tegen 2050 koolstofneutraal zijn en ons kunnen aanpassen aan de gevolgen van de klimaatverandering (hittegolven, risico op overstromingen, enz.).

Zoals u in de volgende 12 factsheets kunt lezen, is er voor iedereen een rol weggelegd. Als inwoner, handelaar, lokale vereniging of bedrijf bent u zeker al dagelijks bezig om de uitstoot van BKG te verminderen. De gemeente ook en hier volgen enkele voorbeelden van wat ze doet of van plan is te doen in de min of meer nabije toekomst.

1/ EEN GEMEENTE DIE HET VOORBEELD GEEFT EN IEDEREEN BETREKT

#bestuur #transversaliteit

Het gemeentebestuur van Sint-Lambrechts-Woluwe telt meer dan 500 medewerkers, verdeeld over 16 diensten, die ter beschikking staan van de ongeveer 62.000 Woluwenaars.

Dankzij de verbintenissen die de gemeente meerdere jaren geleden is aangegaan en de inspanningen die ze in de loop der jaren heeft geleverd, **vertegenwoordigt het grondgebied van Sint-Lambrechts-Woluwe slechts 4,75% van de totale uitstoot van BKG op het hele Brusselse grondgebied.** Het gemeentebestuur vertegenwoordigt wat haar betreft slechts zo'n 1% van de uitstoot op het gemeentelijk grondgebied. Ons gemeentebestuur wil echter zijn inspanningen op het gebied van milieu en klimaat voortzetten.

Daartoe wil het enerzijds een **voorbeeldfunctie** vervullen. Het gemeentebestuur moet een hoogwaardige publieke dienstverlening bieden die tegemoet komt aan de behoeften van de burgers zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen: publieke diensten toegankelijker maken, online diensten en informatie ontwikkelen om verplaatsingen te beperken, het energieverbruik terugdringen, de transparantie over overheidsbeleid en over de voortgang en impact van plannen vergroten, enz. Anderzijds betekent een veranderende wereld dat het gemeentebestuur niet alleen **zijn veerkracht moet versterken**, maar ook **zijn vermogen om risico's te anticiperen, crises te beheersen**, snel doeltreffende oplossingen voor ongekende uitdagingen te bedenken, aan complexe en multidisciplinaire kwesties te werken, de voortgang van zijn projecten te beoordelen en een opvolging van zijn BKG-emissies op te zetten. Human resources, afdelingsorganisatie, **gezamenlijk en transversaal werk**, financiën, inkopen en digitale hulpmiddelen zijn allemaal essentiële hefboomen voor verandering die moeten worden ingezet om de transitie te ondersteunen.

Meer informatie:

→ Gemeentesecretariaat • secretariat@woluwe1200.be • 02 761 27 59

2/ EEN GEMEENTE DIE LOKALE ACTOREN, MEER BEPAALD JONGEREN, BETREKT BIJ HAAR ACTIES

#bewustmaking #jeugd #partnerschappen

De uitdagingen van de klimaatverandering gaan zowel de personeelsleden als inwoners van de gemeente aan. De cel "klimaat" binnen de gemeentelijke dienst duurzame ontwikkeling werkt aan het versterken van bestaande partnerschappen met lokale actoren en andere gemeenten om de gewestelijke doelstellingen voor de vermindering van BKG te halen. Ze streeft er ook naar contacten te leggen en **samenwerkingen op te zetten met instellingen op het grondgebied van Sint-Lambrechts-Woluwe**. Zo helpt de Alma-campus om jongeren te betrekken, die als eersten worden getroffen door de komende omwentelingen. En niet te vergeten het opleidings- en voorlichtingswerk dat wordt uitgevoerd in de gemeentescholen via het "Eco-Schools"-project.

Meer informatie:

- Dienst "sport, jeugd en verenigingsleven"
 - Jeugd: jeunesse@woluwe1200.be • 02 776 82 53
 - Sport: sport@woluwe1200.be • 02 776 82 56
 - Verenigingsleven: va-vl@woluwe1200.be • 02 776 82 56
- Dienst "public relations" • woluinto@woluwe1200.be • 02 761 27 47
- Dienst "duurzame ontwikkeling en leefmilieu" • d.durable@woluwe1200.be • 02 761 29 42/49 • 02 774 36 86/90
- Cel "klimaat" • plantclimat.klimaatplan@woluwe1200.be

Onze gemeente onderneemt al actie...

- Verkrijging van het "Eco-Schools"-label voor alle gemeentescholen van Sint-Lambrechts-Woluwe
- Organisatie van de conferentiecycclus "Burgerbijeenkomsten over duurzame ontwikkeling" om de bevolking te informeren en bewust te maken van de uitdagingen in verband met de vermindering van BKG-emissies
- Toekenning van 6 milieupremies voor de inwoners: gemeentelijke premie voor de installatie van een regenwatertank, voor de installatie van een zonneboiler, voor de aankoop van een compostvat, voor het verminderen van het aantal voertuigen in het huishouden, voor de aanleg van een groendak, en voor de aanleg of renovatie van een natuurlijke poel – Meer informatie: gemeentelijke dienst duurzame ontwikkeling – d.durable@woluwe1200.be

Enkele belangrijke acties voor de toekomst

- Ontwikkeling van de communicatie rond het Klimaatplan: website, sociale netwerken, enz.
- Viering van de betrokkenen bij het Klimaatplan (inwoners en gemeentepersoneel) in het gemeenteblad
- Samenwerking met lokale actoren (partners van de Alma-campus – UCLouvain en hogescholen –, sociaal loket, enz.) om de BKG-emissies op het grondgebied te verminderen

3/ EEN GEMEENTE DIE HAAR GEBOUWEN RENOVEERT EN BURGERS HELPT HUN ENERGIEFACTUREN TE VERLAGEN

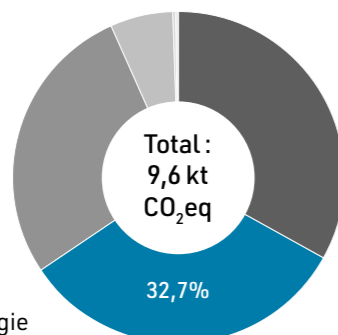
#gebouwen #energie

De BKG-emissies die verband houden met gemeentebouwen en hun energieverbruik vertegenwoordigen 33% van de uitstoot van het gemeentebestuur, en de Woluwse gebouwen vertegenwoordigen 45% van de totale uitstoot op het grondgebied. Ze vormen dus een **belangrijke sector in de gemeentelijke strategie** die gekoppeld is aan het Klimaatplan.

Daarom werkt de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe al lang aan de renovatie van haar gebouwen en de vermindering van hun energieverbruik (verwarming, koeling van gebouwen, productie van sanitair warm water, verlichting, elektriciteit). Dit specifieke programma ging in 2008 van start en staat bekend als het Plan voor lokale actie voor het gebruik van energie (PLAGE). Het heeft het mogelijk gemaakt om de doelstelling te halen om de BKG-emissies door energieverbruik in gemeentebouwen tegen 2021 met 30% te verminderen.

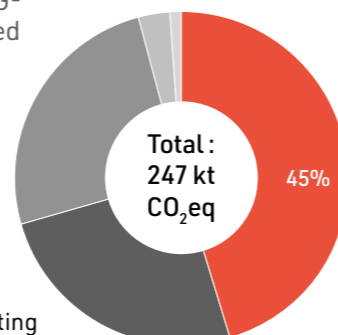
Naast deze structurele veranderingen zijn het veranderen van individueel gedrag en, in bredere zin, **het veranderen van levensstijlen belangrijke uitdagingen in de milieutransitie**. We moeten onze inspanningen verdubbelen om tot een gematigder en rationeler energieverbruik te komen. Daarom vraagt het Klimaatplan om de renovatie van woningen op te voeren teneinde de energieprestaties ervan te verbeteren en betaalbare en kwaliteitsvolle woningen te bieden voor de hele bevolking.

Verdeling van de directe en indirecte BKG-emissies van het gemeentebestuur per sector voor 2021

Gebouwen en energie

Verdeling van de directe BKG-emissies van het grondgebied per sector voor 2005

Huisvesting

Gevolgen van de klimaatverandering:

De IPCC – "Intergovernmental Panel on Climate Change" of Intergouvernementele Werkgroep inzake klimaatverandering – voorspelt in zijn slechtst denkbare scenario dat tegen 2100 het aantal hittegolven zal verdrievoudigen, de intensiteit ervan zal verdubbelen en we een toename van 50% van de duur van de hittegolven in het centrum van Brussel zullen ervaren. Stel u het risico op oververhitting van de gebouwen eens voor...

Actie op openbare en particuliere gebouwen

→ 2033: einde van energieverslindende woningen F en G

→ 2040: neutraliteit voor gemeentebouwen

→ 2045: einde van energieklassen D en E

Onze gemeente onderneemt al actie...

→ Renovatie en isolatie van het sportcomplex Poseidon

→ Installatie van zonnepanelen op de daken van verschillende gemeentebouwen, waaronder het gemeentehuis

Enkele belangrijke acties voor de toekomst

→ Ondersteuning van inwoners bij hun energierenovatieprojecten (gegroepeerde stedenbouwkundige aanvragen, informatie over bestaande premies, energiegemeenschappen, enz.)

→ Organisatie van workshops en een bewustmakingscampagne over oververhitting in gebouwen tijdens de zomermaanden

Meer informatie:

→ Dienst "beheer van het gemeentelijk patrimonium" • batcom@woluwe1200.be

→ Dienst "stedenbouw" • urb.sted@woluwe1200.be • 02 761 28 14

4/ EEN GEMEENTE DIE MOBILITEIT HERZIET EN INVESTEERT IN ALTERNATIEVEN VOOR DE AUTO

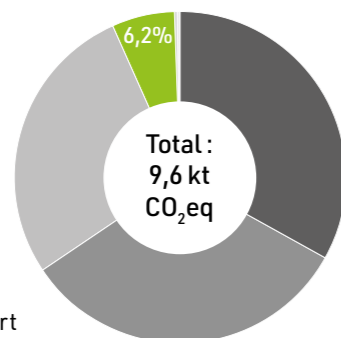
#mobiliteit #transport

De ligging van de gemeente aan de oostelijke rand van het Brussels Gewest en de aanwezigheid van belangrijke gewestwegen die de gemeente doorkruisen, zorgen voor veel verkeer. Tot de verschillende wegtypes behoren de belangrijkste doorgangswegen (E40, Woluwedal en Brand Whitlocklaan), grote doorgangswegen (as Emile Vandervelde/Paul Hymans/de Broqueville, Leuvense Steenweg, Marcel Thiry laan en Gemeenschappenlaan) en aanvullende doorgangswegen (Jacques Brel laan, Georges Henrilaan, Roodebeeksteenweg, enz.). Het gemeentelijk grondgebied telt ook 7 metrostations (lijn 1) en 3 tramlijnen (7, 8 en 25), die een groot deel van de Woluwse bevolking vervoeren.

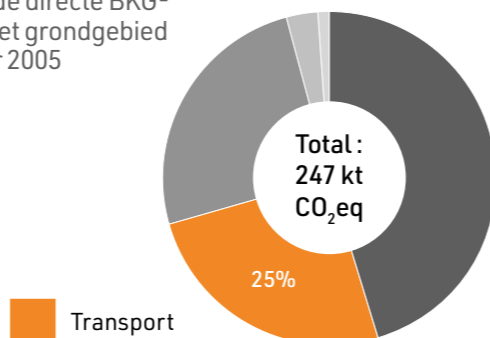
Vervoer is verantwoordelijk voor 25% van de BKG-emissies in het Brussels Gewest. **Maatregelen om voetgangers, zachte vervoerswijzen met respect voor andere zwakke weggebruikers, openbaar vervoer en intermodaliteit van vervoer aan te moedigen**, zouden een gunstig effect moeten hebben op de luchtkwaliteit, de verkeersopstoppingen en het klimaat. Ze moet echter worden uitgevoerd **in nauw overleg met de inwoners**, via wijkenquêtes, bewonersvergaderingen, en testfasen gevolgd door evaluaties. Deze aanpak is essentieel voor de gemeente.

Wij verwerpen dogmatisch beperkende maatregelen op het gebied van mobiliteit en parkeren; we stimuleren ze liever.

Verdeling van de directe en indirecte BKG-emissies van het gemeentebestuur per sector voor 2021

Verdeling van de directe BKG-emissies van het grondgebied per sector voor 2005

Onze gemeente onderneemt al actie...

- Toekenning van een gemeentelijke premie voor het opgeven van een privéwagen – Meer informatie: dienst strategische planning en mobiliteit – developpementstrategie@woluwe1200.be • 02 774 35 13
- Organisatie van voetgangers- en fietsrijen voor scholen
- Organisatie van een jaarlijkse tweedehands fietsenmarkt

Enkele belangrijke acties voor de toekomst

- Opleiding van enkele begeleidende leerkrachten in fietsen in het verkeer
- Opstelling van een nieuw verkeersveiligheidsplan om het comfort van voetgangers, fietsers en andere weggebruikers te verbeteren, met bijzondere aandacht voor de omgeving van scholen

Meer informatie:

→ Dienst "strategische planning en mobiliteit"
developpementstrategie@woluwe1200.be • 02 774 35 13

Ontdek de ongeveer
350 acties van het
Klimaatplan!

HET KLIMAATPLAN IN EEN OOGOPSLAG

5/ EEN GEMEENTE DIE DE RIJKDOM VAN HAAR NATUURLIJKE ERFGOED ONDER DE AANDACHT BRENGT EN HAAR BIODIVERSITEIT BESCHERMT

#openbare ruimte #biodiversiteit

Sint-Lambrechts-Woluwe is **een van de bosrijkste gemeenten van het Brussels Gewest**. Ongeveer 8,5% van het grondgebied bestaat uit openbare groene ruimtes, dat is 13,9 m² per inwoner, tegen een gewestelijk gemiddelde van 12 m².

De grote uitdaging in een verstedelijkt gebied is natuurlijk om **deze oases van rust te behouden** en eventueel uit te breiden. Om dit te bereiken spelen de **bevordering van stedelijke groene ruimtes** en de **bewustmaking van de bevolking** rond **respect voor het milieu en de natuur** een belangrijke rol.

Gevolgen van de klimaatverandering:

Zo'n 25 tot 75% van de in ons land voorkomende soorten zouden hun populatie in meer of mindere mate kunnen zien afnemen. Stijgende temperaturen kunnen ook de verspreiding van invasieve soorten en de komst van insectenplagen in de hand werken. Dit is nu al het geval met de verschijning van de tijgermug en de Aziatische hoornaar.

Meer informatie:

→ Dienst "groene ruimtes" • ev-gr@woluwe1200.be • 02 761 29 41/43/44/45

→ Dienst "duurzame ontwikkeling en leefmilieu"
d.durable@woluwe1200.be • 02 761 29 42/49 • 02 774 36 86/90

→ Dienst "promotie van het erfgoed"
patrimoine-tourisme@woluwe1200.be • 02 761 27 78

Onze gemeente onderneemt al actie...

- Samenwerking met Sibelga om ledverlichting in openbare ruimtes te vervangen
- Vergroening en demineralisering van schoolpleinen (bv. Princesse Paola, Prinses Paola, Parc Malou - Robert Maistriau, Van Meyel) en openbare ruimtes (bv. Verheyleweghenplein, wegen in de wijk Montald/Abeloos)
- Keuze van boomsoorten die geschikt zijn voor bestuivers

Enkele belangrijke acties voor de toekomst

- Bestrijding van hitte-eilanden (dankzij projecten om de openbare ruimte te vergroenen) en ontwikkeling van koelte-eilanden (bv. Sint-Lambertusplein, Vrijtijdsplein)
- Herstel en onderhoud van het Goudeneilandenpark en het Sint-Lambertuspark
- Bosbeheer in het Roodebeekpark

6/ EEN GEMEENTE DIE HAAR STRIJD TEGEN OVERSTROMINGEN EN DROOGTE VOORTZET

#waterbeheer

De klimaatverandering zal gevolgen hebben voor het **waterbeheer**. Het zal namelijk nodig zijn om **wateroverschotten te bestrijden** tijdens periodes van extreme regenval (overstromingen) en om **tekorten te compenseren** tijdens periodes van droogte door het verbruik te beperken.

Om overstromingen tegen te gaan, moet de gemeente kunnen rekenen op de steun van de gewestelijke overheden (Leefmilieu Brussel, Hydria) en de gemeentelijke overheden (gemeenten in het stroomgebied van de Woluwe). Sint-Lambrechts-Woluwe heeft een retentiebekkencapaciteit van 40.500 m³. Toch zal de gemeente moeten blijven waken over de **doorlaatbaarheid van haar bodem**, want bepaalde zones op de bodem van het Woluwedal vormen een groot overstromingsrisico (Woluwedal, Paul-Henri Spaakpromenade, Vootstraat, Hymans-Vanderveldetunnel, Woluwe Shopping Center, Sint-Lambertusplein, metrostation Roodebeek, Stationsstraat van Woluwe, enz.)

Een van de doelstellingen van de gemeente is ook om **waterlopen opnieuw met elkaar te verbinden** (bv. de Struykbeek met de Woluwe) of **wadi's aan te leggen langs de loop van voormalige waterlopen** (bv. de Roodebeek in het Goudeneilandenpark) om ze te versterken. + foto van de Woluwe

Meer informatie:

→ Dienst "beheer van het gemeentelijk patrimonium" • batcom@woluwe1200.be

→ Dienst "groene ruimtes" • ev-gr@woluwe1200.be • 02 761 29 41/43/44/45

→ Dienst "duurzame ontwikkeling en leefmilieu"
d.durable@woluwe1200.be • 02 761 29 42/49 - 02 774 36 86/90

Het **watergebruik** moet bovendien worden **gerationaliseerd** binnen gebouwen en in de openbare ruimte. Er zal verder bijzondere aandacht worden besteed aan de strijd tegen **waterarmoede**: water is een gemeenschappelijk goed dat voor iedereen toegankelijk moet zijn.

Gevolgen van de klimaatverandering:

1) Regenval: de frequentie en intensiteit van extreme regenval zal waarschijnlijk toenemen. De IPCC – "Intergovernmental Panel on Climate Change" of Intergouvernementele Werkgroep inzake klimaatverandering – voorspelt in zijn slechtst denkbare scenario dat we tegen 2100 een toename kunnen verwachten van het aantal dagen met minstens 10 mm neerslag per dag. Ter vergelijking: in België valt vandaag gemiddeld 910 mm regen per jaar².

2) Overstromingen: de blootstelling van Brussel aan het overstromingsrisico zal waarschijnlijk toenemen als gevolg van de verstedelijking en de toenemende verharding van de bodem.

3) Droogteperiodes: de frequentie en de ernst van droogteperiodes zullen waarschijnlijk toenemen. Experts van de IPCC schatten dat uitzonderlijke droogteperiodes zoals die in 1976 tegen 2100 tot vijf keer vaker kunnen voorkomen.

Onze gemeente onderneemt al actie...

- Aanleg van infiltratiezones in de wijken (bv. regentuin aan Hof ten Berg, wadi's rond de Dumontlaan, enz.)
- Ontwikkeling van systemen voor regenwaterrecuperatie (stormbekken, regenwatertanks bij het sportcomplex Poseidon en het Fallonstadion, enz.)
- Toekenning van milieupremies, met name voor de installatie van regenwatertanks en groendaken en voor de aanleg van natuurlijke poelen – Meer informatie: gemeentelijke dienst duurzame ontwikkeling – d.durable@woluwe1200.be

Enkele belangrijke acties voor de toekomst

- Organisatie van burgerparticipatieworkshops in overstromingsgebieden van de gemeente
- Herstel en onderhoud van de Struykbekenpoelen en gemeentelijke wetlands

² Surf voor meer informatie naar de website <https://www.meteo.be/nl/klimaat/klimaat-van-belgie/klimaatatlas/klimaatkaarten/neerslag/neerslaghoeveelheid/jaarljks>

7/ EEN GEMEENTE DIE EEN DUURZAME ECONOMISCHE TRANSITIE BEVORDERT

#economie

De **tertiaire sector**, die een brede waaier van activiteiten omvat (handel, transport, financiële en vastgoedactiviteiten, zakelijke en persoonlijke diensten, onderwijs, gezondheidszorg en maatschappelijk werk), speelt een belangrijke rol in Sint-Lambrechts-Woluwe.

Zoals alle sectoren moet de sector de transitie maken om **bij te dragen tot de lokale en globale sociale en milieu-uitdagingen** en tot de creatie en het behoud van kwaliteitsvolle jobs. De sector moet ook voldoen aan de doelstellingen van koolstofneutraliteit tegen 2050.

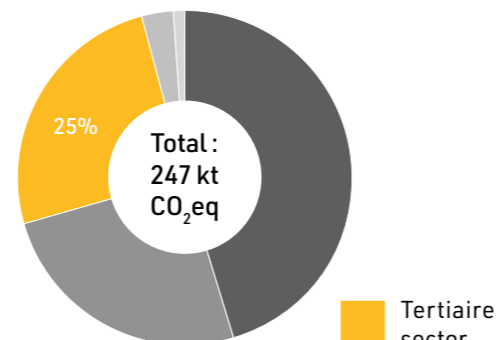

Goed om te weten

De "Wolu€co", de digitale nieuwsbrief van de dienst handel, ontwikkeling van de commerciële knooppunten en economische expansie, is de publicatie die de gemeente heeft ontwikkeld om regelmatig alle nuttige informatie aan de tertiaire sector in Sint-Lambrechts-Woluwe mee te delen. Deze informatie omvat onder andere nieuwe wet- en regelgeving in de sector, premies die door het Brussels Gewest worden toegekend aan handelszaken en/of bedrijven, projectoproepen, de promotie van nieuwe handelszaken, enz. Om de lokale handel te bevorderen, wordt ook steun verleend aan de ongeveer 60 buurtwinkels die partner zijn van het platform "BONCADO WOLUWE" dat door dezelfde dienst werd opgericht. Tot slot wordt regelmatig de nadruk gelegd op duurzaamheid bij opleidingen, projecten, handelszaken, enz.

Als u deze nieuwsbrief wilt ontvangen, stuur dan een verzoek naar negoce.handel@woluwe1200.be

Verdeling van de directe BKG-emissies van het grondgebied per sector voor 2005

Onze gemeente onderneemt al actie...

→ Bevordering van de verschillende premies die beschikbaar zijn op gemeentelijk, gewestelijk en federaal niveau

Enkele belangrijke acties voor de toekomst

→ Bevordering en ondersteuning van bedrijven met een label op het grondgebied (Ecodynamische Onderneming, Good Food, Eigen Verpakkingen Welkom, enz.)

→ Aanmoediging van lokale economische actoren om groene elektriciteit aan te kopen, in het bijzonder via groepsaankoopinitiatieven

→ Ontwikkeling en ondersteuning van een netwerk van bedrijven die zich inzetten voor duurzame ontwikkeling binnen de gemeente

Meer informatie:

→ Dienst "economische expansie en handel"
negoce.handel@woluwe1200.be • 02 761 27 72/73

8/ EEN GEMEENTE DIE VOEDSELVERSPILLING TEGENGAAT EN GEZONDE VOEDING AANBIEDT IN HAAR KINDERDAGVERBLIJVEN EN SCHOLE

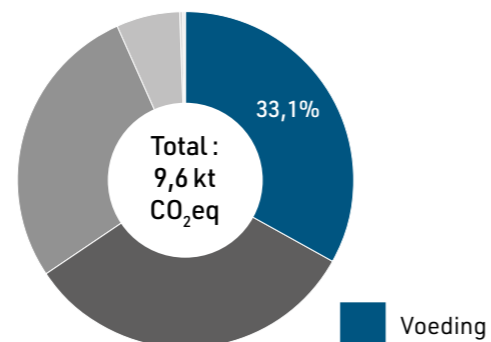
#duurzame voeding

De negen gemeentelijke kinderdagverblijven van Sint-Lambrechts-Woluwe bereiden zelf de vijf dagelijkse maaltijden van de kinderen, zodat ze er zeker van kunnen zijn dat ze elk een **gezonde, duurzame, biologische en/of lokale en gevarieerde voeding** krijgen die de voor hun leeftijd essentiële voedingswaarden bevat.

Het is weliswaar een gewaagde uitdaging, want we moeten de allerkleinsten leren proeven en tegelijkertijd de BKG terugdringen. Elke dag bestelt de gemeentelijke diëtiste kwaliteitsproducten bij erkende leveranciers. Ze stelt recepten op die minder op vlees zijn gebaseerd en een grote variëteit aan groenten en zetmeelproducten bieden. Ze traint ook de kokkinnen en zorgt ervoor dat de keukeninrichting voldoet aan de eisen van het ONE, het agentschap Opgroeien en het FAVV.

Dankzij deze voortdurende aandacht hebben twee van de negen kinderdagverblijven al het befaamde "Good Food"-label ontvangen en zijn de andere bezig het te behalen.

Verdeling van de directe en indirecte BKG-emissies van het gemeentebestuur per sector voor 2021

Onze gemeente onderneemt al actie...

- Verrijking van het "Good Food"-label door al onze scholen en sommige kinderdagverblijven
- Verhoging van het aantal beschikbare percelen voor gemeentelijke moestuinen en ondersteuning van projecten voor collectieve moestuinen in de wijken

Enkele belangrijke acties voor de toekomst

- Aanmoediging van handelaars om het "Good Food Resto"-label te verkrijgen
- Voortzetting van het opzetten van kanalen voor de verkoop van landbouwproducten uit korte ketens

Meer informatie:

- Dienst "onderwijs en kinderdagverblijven"
 - Onderwijs: educ.opv@woluwe1200.be • 02 761 28 65
 - Kinderdagverblijven: creches@woluwe1200.be • 02 761 28 73

- Dienst "duurzame ontwikkeling en leefmilieu"
 - d.durable@woluwe1200.be • 02 761 29 42/49 - 02 774 36 86/90

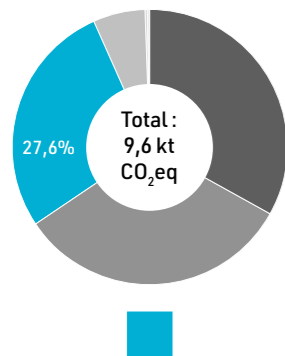

9/ EEN GEMEENTE DIE DE CIRCULAIRE ECONOMIE ONTWIKKELT

#circulaire goederen en inkopen

Verdeling van de directe en indirecte BKG-emissies van het gemeentebestuur per sector voor 2021

Goederen, afval, materialen en meubilair

De lineaire economie is verleden tijd en moet plaatsmaken voor een **circulaire economie** die ons uitnodigt om **afval te verminderen en het gebruik van hulpbronnen te maximaliseren**. Deze verandering van visie houdt in dat we de hulpbronnen om ons heen hergebruiken, de hoeveelheid geproduceerd afval verminderen en bioafval recycleren en composteren om BKG-emissies als gevolg van de consumptie van goederen en diensten te verminderen.

Wanneer een voorwerp beschadigd is, zijn er verschillende oplossingen mogelijk: herstellen, hergebruiken (bv. bouwmaterialen), upcyclen (bv. oude houten pallets gebruiken om een terrastafel te maken), enz.

Onze gemeente onderneemt al actie...

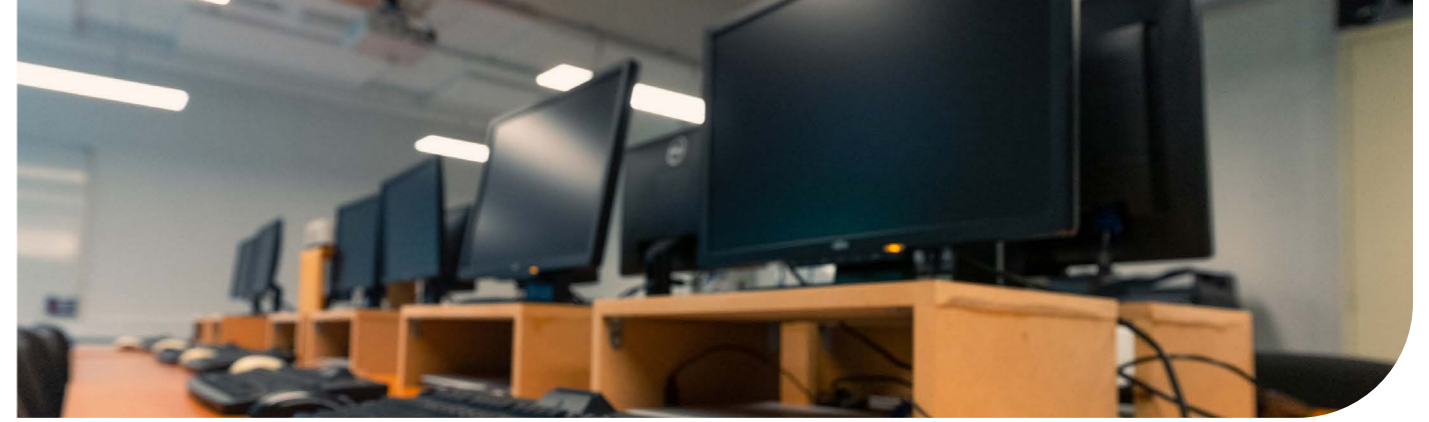
- Ondersteuning en bevordering van individueel en collectief composteren
 - Surf voor meer informatie naar de wegpagina over composteren op de website van de gemeente www.woluwe1200.be
- Steun aan burgerinitiatieven en verenigingen die de economie van hergebruik, herstelling, terugwinning, enz. bevorderen (bv. het "Repair Café" in Sint-Lambrechts-Woluwe, de acties van Les Ateliers de la rue Voot)
- Verbod op reclame op openbare plaatsen in de gemeente

Enkele belangrijke acties voor de toekomst

- Organisatie en ondersteuning van acties voor het delen van voorwerpen (objecttheek, babytheek, enz.)
- Bewustmaking van de bevolking rond hergebruik, herstel, gedeeld gebruik, enz.

Meer informatie:

- Dienst "duurzame ontwikkeling en leefmilieu" d.durable@woluwe1200.be • 02 761 29 42/49 • 02 774 36 86/90

10/ EEN GEMEENTE DIE ZICH INZET VOOR EEN AANPAK ROND "DUURZAME IT"

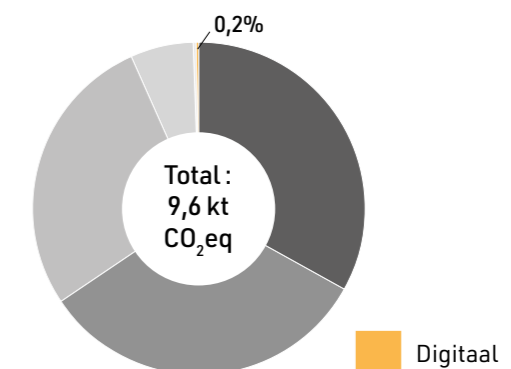
#duurzame IT

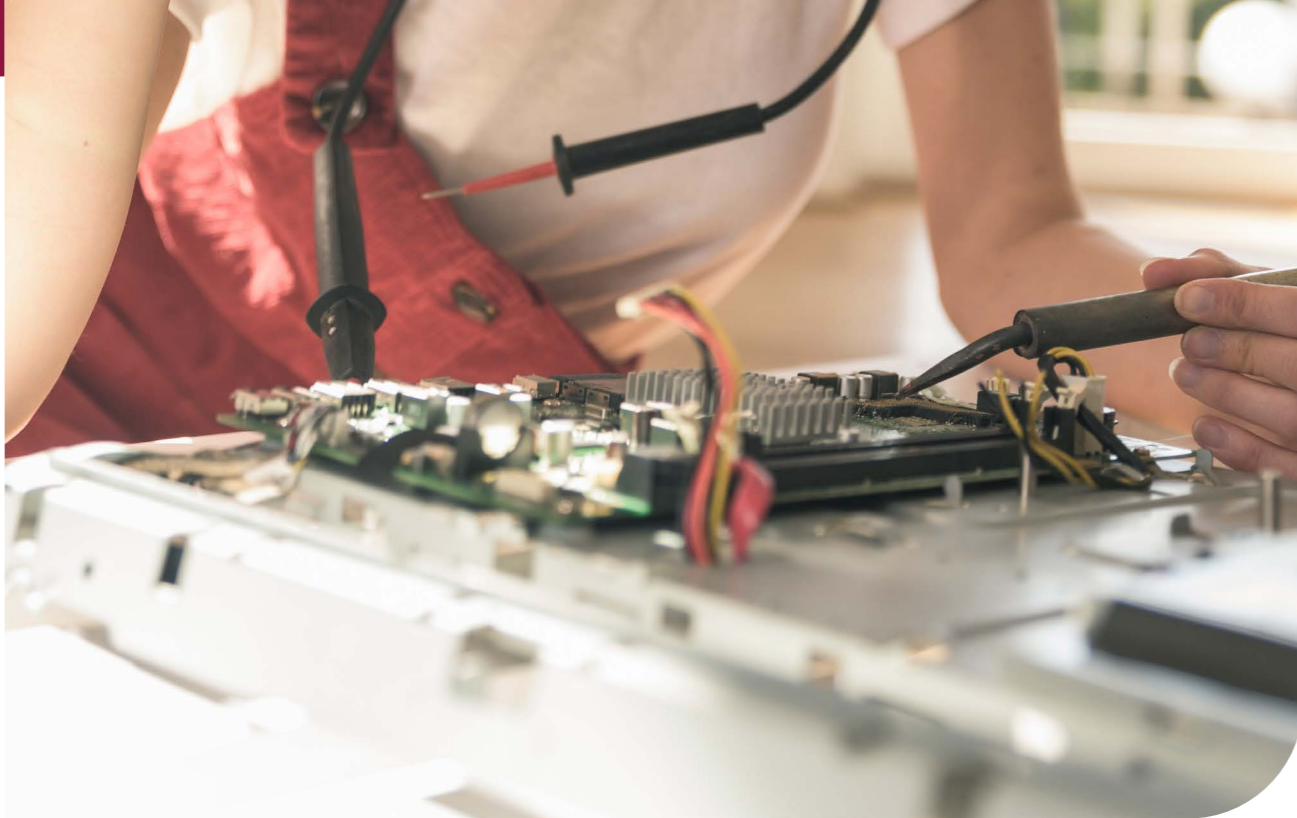
De digitale technologie verandert de manier waarop instellingen werken in een duizelingwekkend tempo. Ze is een bron van innovatie en vooruitgang, weerspiegelt hun moderniteit en wordt zelfs een etalage voor hun expertise. Ze kan een formidabel instrument zijn voor het creëren van nieuwe duurzame, milieubewustere en ethischere waarden ten opzichte van de samenleving, als ze wordt beheerd en bedacht in termen van de gevolgen voor het individuele en collectieve gedrag. Dat is de doelstelling die de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe nastreeft door het **Duurzame IT Handvest** te ondertekenen.

In samenwerking met het Brussels Gewest en de politiezone Montgomery, en door dit handvest te ondertekenen, bevestigt de gemeente haar inzet voor een aanpak rond "duurzame IT". De digitale technologie draagt in grote mate bij tot de uitstoot van BKG en de uitputting van hulpbronnen, en dus tot de klimaatverandering.

De gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe is zich ervan bewust dat ze maatregelen kan nemen om **deze schadelijke gevolgen voor het milieu te beperken** en verbindt zich ertoe **haar digitale hulpmiddelen te optimaliseren, ethische en verantwoorde digitale praktijken toe te passen en de opkomst van nieuwe gedragingen en waarden op dit gebied aan te moedigen**.

Verdeling van de directe en indirecte BKG-emissies van het gemeentebestuur per sector voor 2021

Onze gemeente onderneemt al actie...

→ Gebruik van opgeknapt informaticamateriaal en schenking van informaticamateriaal voor projecten rond Noord-Zuid-solidariteit en rond sociale economie (bv. opknappen van gemeentelijke computers door de dienst informatica om ze naar de dienst burgerlijke stand van Bandalungwa te sturen, de partnergemeente van Sint-Lambrechts-Woluwe in de Democratische Republiek Congo)

Enkele belangrijke acties voor de toekomst

- Opstelling van een plan om de energie-impact van onze digitale gegevens te beperken
- Bewustmaking van de bevolking rond de energiekosten van gegevensopslag, sociale netwerken en computerapparatuur

Meer informatie:

- Dienst "nieuwe technologieën" • serviceinformatique@woluwe1200.be • 02 761 28 28
- Dienst "duurzame ontwikkeling en leefmilieu" • d.durable@woluwe1200.be • 02 761 29 42/49 - 02 774 36 86/90

11/ EEN GEMEENTE DIE KLIMAATKWESTIES OPNEEMT IN HAAR VRIJETIJDSAANBOD

#kunst #sport #cultuur

Sint-Lambrechts-Woluwe beschikt over een uitgebreid cultuur-, sport- en vrijetijdsaanbod dankzij zijn **sportinfrastructuur** (Fallonstadion, sportcomplex Poseidon, enz.) en zijn **culturele centra** (theater Wolubilis, enz.), die verplaatsingen en energieverbruik genereren waarmee rekening moet worden gehouden.

De gemeente moet er onder andere voor zorgen dat **de gezondheid van leden en klanten van haar sportclubs wordt beschermd** bij hittegolven en ozonpieken, dat de groene ruimtes rond het Fallonstadion op een milieuvriendelijke manier worden beheerd, dat er zachte mobiliteit wordt gebruikt om toegang te krijgen tot haar infrastructuur, dat er herbruikbare recipiënten beschikbaar worden gesteld, enz.

De **kunst- en cultuursector** is bovendien een belangrijke vector voor **de bewustmaking en voorlichting** van de bevolking rond de klimaatverandering en haar gevolgen.

Meer informatie:

- Dienst "sport, jeugd en verenigingsleven"
 - Jeugd: jeunesse@woluwe1200.be 02 776 82 53
 - Sport: sport@woluwe1200.be 02 776 82 56
- Dienst "cultuur" • cultur@woluwe1200.be 02 761 27 98
- Dienst "duurzame ontwikkeling en leefmilieu" • d.durable@woluwe1200.be 02 761 29 42/49 - 02 774 36 86/90

Onze gemeente onderneemt al actie...

→ Tentoonstelling over milieu en klimaat in samenwerking met lokale culturele actoren (biënnale van hedendaagse kunst)

Enkele belangrijke acties voor de toekomst

- Opstelling van een specifiek geluidsplan voor de grote sport- en cultuurlocaties van de gemeente
- Uitnodiging van burgers op tentoonstellingen over milieu (afval, energie, enz.)
- Verkeersplan voor voetgangers en fietsers in het Fallonstadion

12/ EEN GEMEENTE DIE ZORGT VOOR DE GEZONDHEID VAN HAAR MEEST KWETSBARE BEVOLKINGSGROEPEN, DE SOCIALE COHESIE EN HET BEHEER VAN EXTREME WEERSOMSTANDIGHEDEN

#gezondheid #preventie #veerkracht

In 2023 bedroeg de gemiddelde leeftijd van de bevolking van Sint-Lambrechts-Woluwe ongeveer 40 jaar, met andere woorden iets ouder dan het gewestelijke gemiddelde geschat op 37,8 jaar. De gemeente telde bovendien 16,7% 65-plussers, tegen een gewestelijk gemiddelde van 13%. Daarom wordt er **bijzondere aandacht besteed aan de kwetsbaarheid van ouderen** voor de klimaatverandering (hittepieken, vervuiling, enz.) en de daarmee gepaard gaande ziekten.

De cel "Klimaatplan" werkt hiervoor nauw samen met de gemeentelijke dienst sociale actie, gezin, jonge kinderen, senioren, gezondheid en gelijke kansen (dienst GSST).

Gevolgen van de klimaatverandering:

De toename van extreme weersomstandigheden en veranderende klimaatomstandigheden vormen risico's voor de volksgezondheid. Aangezien gezondheid en welzijn nauw samenhangen met sociaal-economische factoren (inkomen, huisvesting, tewerkstelling, onderwijs, levensstijl, enz.), zullen de gevolgen van de klimaatverandering naar verwachting de ongelijkheden op het vlak van gezondheid versterken, waardoor mensen met een laag inkomen, kinderen, mensen die buiten werken, ouderen of mensen die al ziek zijn, kwetsbaarder worden. Luchtvervuiling is al een oorzaak van vroegtijdige sterfte; in combinatie met hittegolven zal ze de gezondheidsrisico's nog vergroten.

Onze gemeente onderneemt al actie...

- Ontwikkeling van innovatieve burgerparticipatietechnieken (bv. verkennende wandelingen en workshops in het kader van de ecowijk Sint-Lambertus)
- Voortzetting van de thuishulp voor senioren en het werk van maatschappelijk werkers, gemeenschapswachten en straathoekwerkers op het hele grondgebied om kwetsbare bevolkingsgroepen te helpen
- Uitvoering van een gemeentelijk Hittegolvenplan tijdens de zomerperiode om mensen die risico lopen, waaronder ouderen, te beschermen

Enkele belangrijke acties voor de toekomst

- Opleiding van sportverenigingen in de gezondheidsrisico's bij hittegolven en vervuilingsspieken
- Controle of projecten die worden ingediend binnen het participatiebudget overeenstemmen met de doelstellingen van het Klimaatplan
- Uitbreiding van het Hittegolvenplan naar jonge kinderen

Meer informatie:

- Dienst "gezin, sociale actie, senioren, gezondheid, gelijke kansen en mindervaliden (GSST)"
 - Gezondheid: fase.sante@woluwe1200.be • 02 774 36 78
 - Sociale actie en pensioenen: fase.gsst1@woluwe1200.be • 02 761 28 34
 - Thuishulp voor senioren: fase.cmd@woluwe1200.be • 02 774 35 34 - 02 762 61 83
- Dienst "preventie" • prev@woluwe1200.be • 02 761 28 83

KLIMAATPLAN

SAMEN MET U ZET SINT-LAMBRECHTS- WOLUWE ZICH IN VOOR HET KLIMAAT!

Methodologie voor het opstellen van het Klimaatplan

Het Klimaatplan werd opgesteld door de gemeentelijke dienst duurzame ontwikkeling met de hulp van alle gemeentelijke diensten, op basis van burgerraadpleging en -overleg, in partnerschap met de actoren op het grondgebied (lokale burgers, organisaties en bedrijven) en met de steun van Leefmilieu Brussel.

Per sector werden acties geïdentificeerd om het hoofd te bieden aan de uitdagingen voor de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen door het gemeentebestuur en de actoren op het grondgebied, alsook aan de milieu- en menselijke gevolgen van de klimaatverandering.

Het actieplan 2024-2030 is voor deze periode gepland in overleg met het College van burgemeester en schepenen, op basis van een prioritering die samen met de gemeentelijke diensten is opgesteld. Alle 350 acties werden eerst goedgekeurd door het College en vervolgens unaniem door de Gemeenteraad op 22 januari 2024.

Het Klimaatactieplan is geen statisch proces; het zal regelmatig worden geëvalueerd. Het zal dus in de loop van de tijd evolueren en kan worden verrijkt met nieuwe acties. Dit proces zal worden uitgevoerd in samenwerking met de inwoners en andere belanghebbenden van de gemeente.

